

PREPARACIÓN DE OPOSICIONES
DONDE SE PREPARAN LOS MEJORES PROFESORES
Y PROFESORAS DE GEOGRAFÍA E HISTORIA

DIDÀCTICA01

INTRODUCCIÓ

ANNEX - CATALUNYA

Avís legal

Tot el contingut d'aquest material didàctic és propietat intel·lectual d'Academia Montes SL i està protegit per la legislació vigent en matèria de drets d'autor.

Queda estrictament prohibida la reproducció, distribució, venda, lloguer, intercanvi o qualsevol altre ús amb fins comercials o lucratiu, total o parcial.

La persona que incompleixi aquesta normativa incorrerà en delictes segons el Codi Penal espanyol i les lleis de drets d'autor i protecció de dades, amb les sancions corresponents.

ÍNDEX

NORMATIVA CURRICULAR	3
PROGRAMACIONS DIDÀCTIQUES	4
SITUACIONS D'APRENENTATGE	6
PRESENTACIÓ DE LES MATÈRIES DE LA NOSTRA ESPECIALITAT	9
CRITERIS DE VALORACIÓ	21
EXPLICACIÓ PER A ELABORAR L'ÍNDEX	23
EXEMPLE D'ÍNDEX D'UNA PROGRAMACIÓ DIDÀCTICA	25
EXEMPLE D'ÍNDEX D'UNA SITUACIÓ D'APRENENTATGE	27
EXPLICACIÓ PER ELABORAR LA INTRODUCCIÓ	29
EXEMPLE D'INTRODUCCIÓ D'UNA PROGRAMACIÓ DIDÀCTICA	31
EXEMPLE D'INTRODUCCIÓ D'UNA SITUACIÓ D'APRENENTATGE	32
QUÈ CAL FER AQUESTA SETMANA?	34

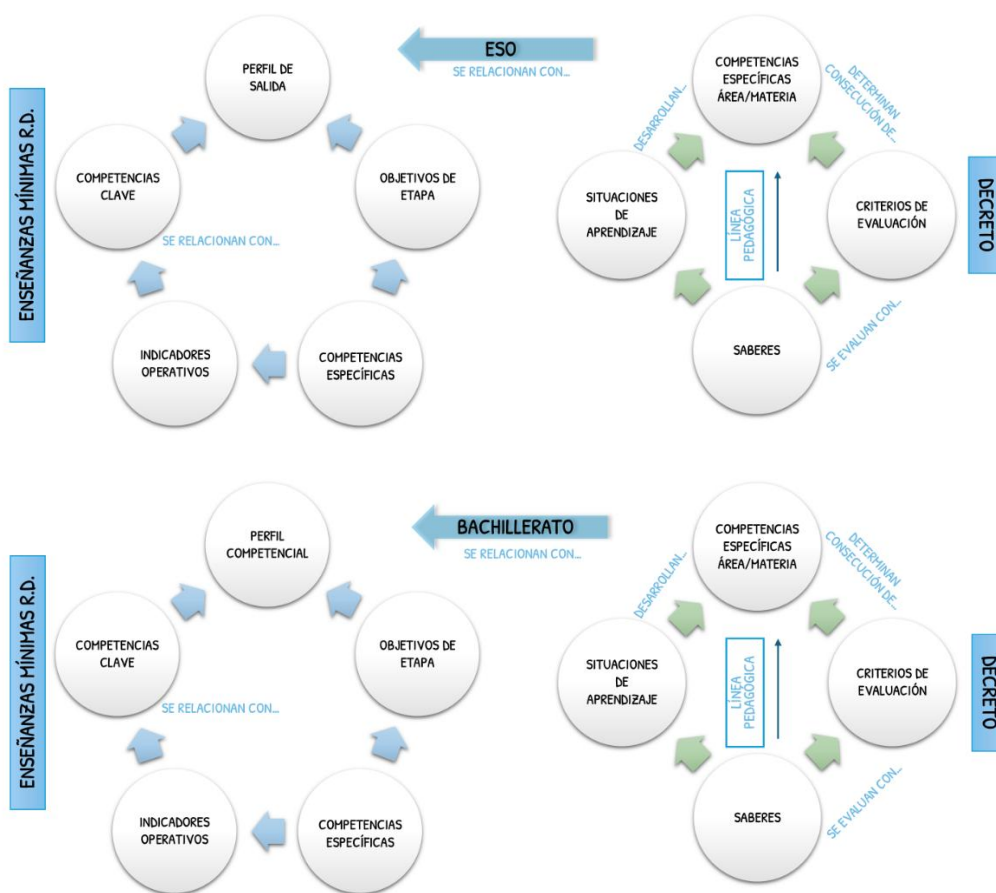
COMENCEM

Amb aquest annex comences la preparació de la **prova d'aptitud pedagògica** -prova didàctica- per als processos selectius de la nostra especialitat, Geografia i Història, a la Comunitat Autònoma de Catalunya.

La prova didàctica a Catalunya es divideix en dues parts, la primera consisteix en la presentació i la defensa oral d'una programació didàctica (PD), és a dir, primer entregues la programació i, posteriorment, la defenses davant del tribunal; i a la segona part de la prova exposeu oralment una situació d'aprenentatge (SA) de les que componen la vostra programació didàctica.

Amb els annexos específics per a Catalunya del curs 2026-2027 aprendràs a elaborar, des del principi, una programació didàctica per presentar els processos selectius amb les situacions d'aprenentatge corresponents. Alhora, per completar l'enfocament de la prova d'aptitud pedagògica i comprendre millor els diferents nivells de concreció curricular aprendràs a elaborar una situació d'aprenentatge completament desenvolupada.

Per programar correctament cal que compreguis el **currículum vigent** a Catalunya, per això t'aconsellem que facis una lectura comprensiva del propi currículum, tant la part general com dels elements curriculars de la matèria en què programes.

Imatge 1. Relació entre els elements curriculars

NORMATIVA CURRICULAR

Aquesta és la **normativa curricular vigent** per a l'Educació Secundària Obligatòria (ESO) i el Batxillerat que heu de tenir en compte per elaborar el vostre treball didàctic, perquè és la normativa en què es descriuen els elements curriculars de les matèries de la nostra especialitat.

■ EDUCACIÓ SECUNDÀRIA OBLIGATÒRIA

- ✓ DECRET 175/2022, de 27 de setembre, d' **ordenació** dels ensenyaments de l'educació bàsica

■ BATXILLERAT

- ✓ DECRET 171/2022, de 20 de setembre, d' **ordenació** dels ensenyaments de Batxillerat.

PROGRAMACIONS DIDÀCTIQUES

Per elaborar la **programació didàctica** cal parar atenció a les indicacions de la normativa curricular vigent per a ESO i Batxillerat.

■ EDUCACIÓ SECUNDÀRIA OBLIGATÒRIA

En relació amb el **disseny** de les programacions didàctiques, el DECRET 175/2022, de 27 de setembre, estableix el següent:

Article 7. Elements del currículum

7. La programació didàctica és l'eina de planificació de què disposen els i les docents. S'hi concreten les intencions i finalitats educatives i es detallen els diferents elements que componen l'acció educativa i que tenen com a objectiu l'adquisició de les competències específiques.

Article 9. Matèries de l'educació secundària obligatòria de primer curs a tercer

9. Les situacions d'aprenentatge que parteixen de situacions properes a la realitat de l'alumnat, poden ser l'eix organitzador de les programacions de les matèries i àmbits. A l'annex 5 s'enuncien orientacions per al seu disseny, amb la finalitat de facilitar la pràctica educativa als i les docents.

Article 10. Matèries de l'Educació Secundària Obligatòria a quart curs

4. Les situacions d'aprenentatge que parteixen de situacions properes a la realitat de l'alumnat, poden ser l'eix organitzador de les programacions de les matèries i àmbits. A l'annex 5 s'enuncien orientacions per al seu disseny, amb la finalitat de facilitar la pràctica educativa als i les docents.

Article 13. Autonomia dels centres

5. Els centres educatius poden optar per programar les àrees, matèries o àmbits dels diferents cursos a partir d'una seqüència de situacions contextualitzades en entorns reals i significatius. L'aprenentatge a partir de situacions permet articular la programació del curs de qualsevol nivell, àrea, matèria o àmbit basant-se en una sèrie de contextos que entrellacen els sabers amb les capacitats que sustenten l'enfocament competencial dels aprenentatges.

■ BATXILLERAT

En relació amb el **disseny** de les programacions didàctiques, el DECRET 171/2022, de 20 de setembre, estableix el següent:

Article 7. Elements del currículum

e) Les situacions d'aprenentatge són els escenaris que l'alumnat es troba a la vida real i que els centres educatius poden utilitzar per desenvolupar aprenentatges. Plantegen un context concret, una realitat actual, passada o previsible en el futur, en forma de pregunta o problema, en sentit ampli, que cal comprendre, a què cal donar resposta o sobre la qual s'ha d'intervenir. És en la resolució quan l'alumnat adquireix les competències específiques.

El treball a partir de situacions d'aprenentatge permet articular la programació de qualsevol dels cursos, matèries o àmbits d'acord amb una sèrie de contextos que entrellacen els sabers amb les capacitats que sustenten l'enfocament competencial dels aprenentatges.

Article 19. Autonomia dels centres

2. En el marc de l'autonomia de centre correspon als centres educatius:

a) Desenvolupar i completar el currículum de Batxillerat, decidir sobre el contingut de les matèries optatives, afavorir l'elaboració de models oberts de programació docent i de materials didàctics que s'adaptin a les necessitats educatives de l'alumnat.

SITUACIONS D'APRENENTATGE

Per elaborar les **situacions d'aprenentatge** cal parar atenció a les indicacions de la normativa curricular vigent per a ESO i Batxillerat.

■ EDUCACIÓ SECUNDÀRIA OBLIGATÒRIA

En relació amb les situacions d'aprenentatge, a l'article 7 i l'Annex 5 del DECRET 175/2022, de 27 de setembre, es **defineixen** i es proporcionen **orientacions per al disseny** de situacions d'aprenentatge:

Article 7. Elements del currículum

6. Les situacions d'aprenentatge, que són escenaris que l'alumnat es troba a la vida real i que els centres educatius poden utilitzar per desenvolupar aprenentatges. Plantegen un context concret, una realitat actual, passada o previsible en el futur, en forma de pregunta o problema, en sentit ampli, que cal comprendre, als quals cal donar resposta i sobre els que cal intervenir. L'aprenentatge a partir de situacions permet articular la programació del curs de qualsevol nivell, àrea, matèria o àmbit basant-se en una sèrie de contextos que entrellacen els sabers amb les capacitats que sustenten l'enfocament competencial dels aprenentatges.

A l'annex 5 s'enuncien orientacions per al seu disseny, amb la finalitat de facilitar la pràctica educativa als i a les docents.

Annex 5

Aprentatge basat en situacions

Les situacions són escenaris que l'alumnat es troba a la vida real i que els centres educatius poden utilitzar per desenvolupar aprenentatges. Plantegen un context concret, una realitat actual, passada o previsible en el futur, en forma de pregunta o problema, en sentit ampli, que cal comprendre, a la qual cal donar resposta o en què cal intervenir.

L'aprenentatge a partir de situacions permet articular la programació del curs de qualsevol nivell, àrea, matèria o àmbit basant-se en una sèrie de contextos que entrellacen els sabers amb les capacitats que sustenten l'enfocament competencial dels aprenentatges.

Entenem com a situacions, entre altres, les següents:

- Un tema d'interès plantejat per l'alumnat.
- L'observació d'un fenomen.
- Una polèmica o controvèrsia al voltant d'un fet.
- Una informació rellevant que cridi l'atenció de la ciutadania.
- Una problemàtica que afecta la societat en general o l'entorn proper de l'alumnat.
- Una pregunta sobre un element de la realitat.
- Una investigació a partir d'un problema investigable.
- Una necessitat plantejada per un agent extern al centre educatiu.
- Un dilema a comprendre, sobre el qual es pot reflexionar i debatre.
- Una manifestació creativa o artística.

- Una problemàtica de prevenció de riscos (consum de substàncies, mobilitat, hàbits poc saludables, etc.).

L'aprenentatge basat en situacions té finalitats diferents. En primer lloc, es pretén que l'alumnat desenvolupi les competències de les àrees o matèries a partir de la incorporació i combinació dels sabers corresponents a una o més àrees o matèries que permeten interpretar la situació que es planteja, ja que, en general, tenen un caràcter globalitzat i transversal. Promouen a l'alumnat la construcció de coneixement amb sentit, sempre a partir de la incorporació de nova informació i mitjançant la comprensió de la situació estudiada.

En segon lloc, el fet que l'alumnat afronti, de la mà dels i les docents, problemes complexos també promou que l'aprenent raoni, imagini, planifiqui, explori, investigui, gestioni recursos, s'autoreguli, treballi de forma col·laborativa, avalui i comuniqui els seus aprenentatges, fomentant aspectes relacionats amb l'interès comú, com el treball democràtic, essencials perquè l'alumnat sigui capaç de respondre amb eficàcia als reptes del segle XXI, aspectes relacionats amb l'assoliment de les competències clau.

Les situacions tenen un paper essencial en l'assoliment de les competències específiques corresponents perquè constitueixen el marc on es desenvolupen els aprenentatges i es produeix la síntesi del desenvolupament de les capacitats subjacents a les competències clau i dels diferents sabers de les àrees i matèries que hi tenen relació.

Les situacions permeten programar el curs de qualsevol nivell, àrea, matèria o àmbit a partir d'una col·lecció o seqüència de contextos, reptes i circumstàncies del món real, dels quals deriven preguntes que cal contestar i que entrellacen els sabers; és a dir, els coneixements, destreses, valors i actituds amb les capacitats que sustenten l'enfocament competencial dels aprenentatges. Això modifica la planificació habitual d'adquisició de sabers i desenvolupament de competències basada en la lògica acadèmica pròpia de les àrees de coneixement o matèries, plasmada a la seqüència tradicional dels temes de les disciplines, apropant-se a la lògica de l'aprenent per donar sentit als seus aprenentatges basant-se en la seqüència de contextos rellevants plasmats en les situacions.

Des de l'aprenentatge basat en situacions s'estudien els processos i fenòmens com a entitats completes, en la seva globalitat i en el seu context real, i es prioritzen les inquietuds derivades de l'experiència, entre d'altres, experiències vitals o personals, per això la informació i les habilitats relacionades amb aquests processos i fenòmens traspassen els límits entre els camps de coneixement, creuen de forma natural els límits d'àrees i matèries complexitat de la realitat.

L'alumnat té una posició activa respecte al seu propi aprenentatge, per al qual caldrà desplegar una varietat de recursos metodològics que van des de les metodologies de la indagació a la instrucció directa, passant per la construcció col·lectiva del coneixement i el desenvolupament d'entorns personals d'aprenentatge. Cal proporcionar oportunitats a l'alumnat perquè apliqui i utilitzi la informació i els aprenentatges que ja ha adquirit en el desenvolupament de la situació d'aprenentatge pròpiament dita; és a dir, allò que aprèn ha de tenir sentit perquè permet formar una opinió fonamentada en el context d'una polèmica, en l'explicació d'un fenomen o en la construcció d'una solució a un problema.

L'aprenentatge basat en situacions pot comportar l'elaboració d'un producte o fer un servei comunitari. Compartir a través d'una exposició oral a un públic determinat els descobriments o conclusions a què s'ha arribat, dissenyar, organitzar i muntar una exposició i explicar-la fent de guies, elaborar lapbooks /díptics usant l'art com a eina de comunicació, realitzar accions reivindicatives que provoquin la reflexió social, dissenyar i executar decisions alumnat per elaborar, dissenyar i dissenyar conclusions i descobriments, etc. Cal destacar la importància d'aquests productes com a vehicles per desencadenar processos que faciliten els aprenentatges. Cal avaluar el que sorgeix durant el procés i, per tant, la tasca de les persones docents s'ha d'orientar en aquest sentit en el seguiment i la millora dels aprenentatges, i no només en el producte final.

■ BATXILLERAT

En relació amb les situacions d'aprenentatge, a l'article 7 del DECRET 171/2022, de 20 de setembre, es **defineixen** de la manera següent:

Article 7. Elements del currículum

e) Les situacions d'aprenentatge són els escenaris que l'alumnat es troba a la vida real i que els centres educatius poden utilitzar per desenvolupar aprenentatges. Plantegen un context concret, una realitat actual, passada o previsible en el futur, en forma de pregunta o problema, en sentit ampli, que cal comprendre, a què cal donar resposta o sobre la qual s'ha d'intervenir. És en la resolució quan l'alumnat adquireix les competències específiques.

El treball a partir de situacions d'aprenentatge permet articular la programació de qualsevol dels cursos, matèries o àmbits d'acord amb una sèrie de contextos que entrellacen els sabers amb les capacitats que sustenten l'enfocament competencial dels aprenentatges.

PRESENTACIÓ DE LES MATÈRIES DE LA NOSTRA ESPECIALITAT

A la normativa curricular vigent per a ESO i Batxillerat es desenvolupa el currículum de les matèries de la nostra especialitat, que inclou una **introducció o presentació** de les característiques de cada matèria i altres aspectes rellevants.

■ EDUCACIÓ SECUNDÀRIA OBLIGATÒRIA

Aquesta és la **presentació** de les matèries de la nostra especialitat que apareixen al DECRET 175/2022, de 27 de setembre.

Ciències socials: geografia i història (1r, 2n, 3r i 4t d'ESO)

La percepció i l'anàlisi d'una realitat cada cop més diversa i canviant, la comprensió del seu esdevenir a través del temps i la interpretació del canvi com a fruit de l'acció humana, impliquen concebre l'aprenentatge de l'alumnat com una invitació al coneixement de si mateix i del món que l'envolta, la participació i el compromís social. Viure en societat, interactuar en l'entorn i comprendre com són les relacions que establim i les normes de funcionament que les regeixen resulten essencials perquè l'alumnat pugui assumir els seus drets i responsabilitats, exercitar la ciutadania i orientar-ne el comportament cívic, qüestions d'especial importància en una etapa educativa en què l'alumnat necessita experiències formatives que li permetin construir la seva identitat i el seu entorn social. Aquesta complexa transició durant l'Educació Secundària, al nostre àmbit, implica posar-se en contacte amb una societat complexa que li planteja dilemes i en què ha d'aprendre a prendre decisions fonamentades. La presa de consciència dels desafiaments a què ens enfrontem actualment, així com la valoració crítica de les respostes que, al llarg de la història, s'han donat als reptes i problemes que s'han anat succeint, posa els joves en situació d'actuar ja en el present per garantir la sostenibilitat del planeta i el benestar de la humanitat en el futur.

La matèria de Ciències Socials: Geografia i Història es vincula i continua amb el procés de desenvolupament competencial de l'àrea de Coneixement de Medi Natural, Social i Cultural de l'educació Primària. Reflecteix la capacitat que contenen les ciències socials per contribuir a aconseguir les competències clau plantejades com a Perfil competencial de sortida de l'alumnat en acabar l'etapa, sobretot amb la geografia i la història, tradicionalment considerades pel seu caràcter comprensiu i integrador i la seva connexió amb altres ciències socials. La matèria s'organitza des de la formulació de les competències específiques, que concreten els seus fins amb els criteris d'avaluació i es plantegen amb una proposta de sabers bàsics. A partir de les competències específiques cal establir els contextos d'aprenentatge basats en el treball sobre la informació i les seves fonts a través de recursos variats, incloent-hi els digitals, la contextualització dels aprenentatges a l'entorn local i global, l'interès pels Objectius de Desenvolupament Sostenible, l'exercici de la solidaritat i la cohesió social, el respecte a la diversitat cultural i a les identitats, la valoració i la conservació contra qualsevol forma de discriminació. Cal combinar les eines i les estratègies metodològiques pròpies de les ciències socials, especialment els procediments geogràfics i històrics, amb la seva capacitat crítica i de conscienciació social. En el procés de crear coneixement històric del passat resulta fonamental la reflexió sobre la seva rellevància, l'anàlisi de fonts, la discussió sobre les causes i les conseqüències dels esdeveniments històrics i l'anàlisi dels canvis i continuïtats, des d'una perspectiva temporal i contextualitzada, i en relació amb determinats criteris ètics i cívics. Així mateix, el pensament geogràfic s'entén com un conjunt d'habilitats per analitzar, comprendre i transformar el coneixement de l'espai al voltant de conceptes com la proximitat, la connexió, la localització o la distribució espacial, utilitzant l'escala adequada en cada cas, des del local fins al global.

Els aprenentatges aconseguits s'han d'aplicar a contextos i situacions reals i a problemes socials rellevants, han de permetre a l'alumnat revisar i avaluar idees, pensaments o raonaments, i fer propostes d'acció justificades i coherents amb els arguments enunciats, basades en metodologies de recerca històrica, cultural i social i en l'anàlisi geogràfica. En aquest sentit, les problemàtiques subjacents als objectius de desenvolupament sostenible proporcionen un marc que permet generar un ampli ventall de situacions d'aprenentatge com, per exemple, els següents:

ODS 5. Igualtat de gènere. Construir la igualtat de gènere i l'apoderament de les dones i les nenes.

ODS 10. Reducció de les desigualtats. Reduir les desigualtats i garantir l'accés de tot el món als serveis bàsics, amb una atenció especial als col·lectius vulnerables.

ODS 11. Ciutats i comunitats sostenibles. Aconseguir que les ciutats i els assentaments humans siguin inclusius, segurs, resilents i sostenibles.

ODS 12. Consum i producció responsables. Garantir modalitats de consum i producció sostenibles.

ODS 13. Acció climàtica. Adoptar mesures urgents per combatre el canvi climàtic i els seus efectes.

ODS 15. Vida terrestre. Protegir, restaurar i promoure l'ús sostenible dels ecosistemes terrestres, gestionar sosteniblement els boscos, lluitar contra la desertificació, aturar i invertir la degradació de les terres i aturar la pèrdua de biodiversitat.

ODS 16. Pau, justícia i institucions sòlides. Promoure societats pacífiques i inclusives per aconseguir un desenvolupament sostenible; proporcionar accés a la justícia a totes les persones, i desenvolupar institucions eficaces, responsables i inclusives a tots els nivells.

Les competències s'han de treballar en el context de situacions d'aprenentatge, connectades amb la realitat i que convidin l'alumnat a la reflexió, la col·laboració i l'acció.

L'adquisició de les competències específiques constitueix la base per a l'avaluació competencial de l'alumnat, i es valorarà a través dels criteris d'avaluació. No hi ha vinculació unívoca i directa entre criteris d'avaluació i sabers; les competències específiques s'avaluaran a través de la posada en acció de diferents sabers, proporcionant la flexibilitat necessària per establir connexions entre ells.

Abordant un enfocament competencial, els criteris d'avaluació i els sabers, graduats a través dels cicles, es vertebren al voltant de les competències específiques. Aquesta progressió, que parteix d'entorns molt propers i manipulatiu connectant amb les etapes d'Educació Infantil i Primària, facilita la transició cap a aprenentatges més formals i afavoreix el desenvolupament de la capacitat de pensament abstracte.

Els criteris d'avaluació, mentre que expliciten l'avaluació de les capacitats i els sabers que s'ha de desenvolupar, concreten els aprenentatges que volem identificar en l'alumnat i la forma de fer-ho. Es vinculen directament a les competències específiques. Els criteris d'avaluació permeten mesurar el grau de desenvolupament d'aquestes competències i el docent els pot connectar de manera flexible amb els sabers de la matèria durant el procés d'ensenyament-aprenentatge.

El professorat ha de contextualitzar i flexibilitzar aquests criteris segons les circumstàncies de la seva activitat. El caràcter és marcadament competencial i els converteix en avaluadors tant de les capacitats desplegades com dels diferents tipus de sabers, és a dir, coneixements, destreses, valors i actituds que l'alumnat ha d'adquirir per desenvolupar-se en múltiples situacions pròpies de la societat actual.

Tant les competències específiques com els criteris d'avaluació i els sabers reflecteixen una visió funcional i activa dels aprenentatges propis de la matèria. Però amb els criteris d'avaluació, que connecten les competències específiques amb els sabers, s'identifiquen els èxits i els objectius a assolir i, per tant, es converteixen en la guia de les intencions educatives. La distribució de continguts temàtics per cursos que se'n pugui derivar i el progrés de l'aprenentatge que es persegueix necessita considerar tots els processos i les capacitats i el desenvolupament personal de l'alumnat. L'adquisició de coneixements i el desenvolupament d'actituds, valors i compromisos requereix incorporar la multidimensionalitat de l'avaluació al procés d'aprenentatge per assolir els diferents sabers alhora en una consideració integral de la formació de l'alumnat.

Els sabers, estructurats en tres blocs, són concebuts com un mitjà per assolir les competències específiques, donant a l'alumnat el protagonisme de la seva construcció, per dotar-los de significat i per comprendre el món on viu i intervenir-hi. Es tracta de no incórrer en enfocaments exclusivament academicistes en la presentació i organització dels sabers, tradicionalment disposats en camps disciplinaris estancs, excessivament concrets, tancats en àmbits temàtics i a través de seqüències diacròniques

successives, sinó que es promou una perspectiva més oberta i flexible, en què les dimensions de l'espai i del temps puguin coneixements socials i connectar-ne els mètodes i els camps d'estudi.

La presència del bloc Reptes del món actual permet apropar-nos al tractament i anàlisi dels Objectius de Desenvolupament Sostenible i contribueix al fet que en tots els cursos es presti una atenció especial als desafiaments i problemes de present i de l'entorn local i global, destinat a despertar en l'alumnat una mirada crítica i responsable. També permet incidir en el desenvolupament de processos d'aprenentatge relacionats amb la societat de la informació i del coneixement, que exigeixen una constant actualització i posada al dia, així com disposar de les habilitats i actituds necessàries per actuar adequadament a les plataformes digitals i xarxes de comunicació. Mitjançant aquest enfocament basat en problemes socials rellevants es pretén despertar la consciència històrica sobre qüestions, conflictes i incerteses actuals. Es persegueix amb això que els judicis propis i la capacitat de diàleg i de debat estiguin fonamentats i argumentats, prevenint la desinformació, la manca de criteri i les actituds intolerants.

El bloc Societats i territoris està orientat a aplicar estratègies i mètodes de les ciències socials, a través de metodologies com poden ser el treball per projectes, el desenvolupament d'experiències de recerca i altres propostes basades en l'aprenentatge inductiu i l'experimentació. Aquestes estratègies i mètodes s'organitzen al voltant de les grans qüestions que preocupen la humanitat i que contribueixen a explicar l'origen i l'evolució de les societats al llarg del temps i de l'espai. Aquestes qüestions es presenten, de manera transversal, a través de les diferents etapes històriques, posant l'èmfasi al món contemporani a 3r i 4t.

El tercer bloc de sabers, Compromís cívic local i global, subratlla la importància d'aquest component que integra, a més de valors i actituds, altres àmbits associats al desenvolupament personal de l'alumnat. Aquests aspectes són fonamentals per a la formació integral, tant pel sentit que atorga a la resta de sabers, als quals complementa i dona significat, com per la seva projecció social i ciutadana.

L'organització d'aquests sabers, la seva programació i seqüenciació es pot plantejar des d'una perspectiva cronològica o més transversal, a partir d'una globalització de continguts segons els objectius didàctics i les situacions d'aprenentatge proposades, incidint en la contextualització històrica i geogràfica des d'un enfocament multicausal i des de la perspectiva de l'estudi comparat. En qualsevol cas, l'atenció a la individualitat i diversitat de l'alumnat, als seus interessos i aptituds, ha de permetre la necessària diversificació dels itineraris d'aprenentatge, així com l'aplicació de criteris de flexibilitat que permetin posar en acció propostes i iniciatives educatives que afavoreixin la inclusivitat.

D'altra banda, el paper vertebrador de processos i continguts diversos que incorpora camps temàtics, recursos i procediments de diferents àrees de coneixement confereix a aquesta matèria un paper central a l'hora de plantejar estratègies interdisciplinàries al llarg dels quatre cursos de l'etapa. La capacitat de contextualitzar els aprenentatges i connectar-los amb problemes actuals i reptes de present, des d'una perspectiva interpretativa del temps i comprensiva de l'espai, facilita dotar-los de funcionalitat, interès i utilitat per a l'alumnat, i permet crear escenaris diversos on desenvolupar iniciatives i projectes en situacions reals que propicien la participació i el compromís amb l'entorn i la comunitat.

En la matèria Ciències Socials: Geografia i Història es treballen un total de 9 competències específiques que són la concreció dels indicadors operatius de les competències clau definits al Perfil competencial de sortida de l'alumnat al final de l'educació bàsica.

■ BATXILLERAT

Aquesta és la **presentació** de les matèries de la nostra especialitat que apareixen al DECRET 171/2022, de 20 de setembre.

Història del Món Contemporani (1r de Batxillerat)

Conèixer els condicionants històrics del món present, així com els problemes i reptes globals de les diferents societats humanes contemporànies, és indispensable perquè l'alumnat se situï al món, adquireixi consciència dels seus drets i obligacions, i es comprometi amb l'exercici d'una ciutadania activa i responsable davant dels reptes i desafiaments actuals. En aquest sentit, la matèria d'Història del Món Contemporani, d'acord amb els objectius de l'etapa del Batxillerat i amb el desenvolupament de les competències clau, facilita a l'alumnat les estratègies necessàries per comprendre de manera crítica els esdeveniments i els processos contemporanis més rellevants en els àmbits nacional, europeu i mundial, facilitant l'anàlisi de les causes i les relacions. A més, atesa la constant obertura al present que caracteritza la història contemporània, l'aprenentatge de la matèria genera en l'alumnat una mirada crítica i analítica sobre l'actualitat i les pròpies circumstàncies. D'altra banda, si bé l'ensenyament de la història tradicional estava centrat en els successos polítics de les elits, la seva transformació al llarg del segle XX en una ciència de les persones i de les societats humanes en el temps ha permès introduir noves temàtiques econòmiques i socials, així com nous subjectes històrics, com ara els grups subordinats i desafavorits, les dones i altres col·lectius. És important subratllar també l'aproximació alhora sincrònica i diacrònica que exigeix avui la comprensió i la transmissió de la història.

Aquesta matèria ha de contribuir a capacitar l'alumnat per fer una gestió eficaç de la informació en els processos de selecció, reelaboració i construcció del coneixement. L'enfocament que s'adopti ha de capacitar els i les estudiants per aplicar de manera integrada els sabers per a la creació de productes en diversos formats, fruit de la investigació sobre qüestions rellevants, i per al disseny d'accions que puguin ser implementades en el context específic del centre i de la comunitat. De la mateixa manera, l'enfocament de la matèria ha de fer possible que l'alumnat adopti una posició convenientment justificada, partint dels aprenentatges desenvolupats i de la capacitat d'argumentació, amb criteris lògics i ètics, i que prengui decisions coherents davant les problemàtiques que afecten el món en què viu.

Les competències específiques de la matèria estan relacionades, d'una banda, amb la investigació i el maneig crític de fonts històriques i d'informació i, de l'altra, amb la contextualització i l'anàlisi de fenòmens històrics rellevants a partir de la comprensió dels canvis en l'estructura econòmica, la valoració de la conflictivitat social, la comprensió de l'evolució de les relacions internacionals i els esdeveniments bèl·lics, així com els esdeveniments bèl·lics, així com. Tot aquest conjunt de competències es desplega, alhora, al voltant de dos eixos fonamentals. El primer fa referència a l'anàlisi dels principals problemes i reptes del present, interpretant-los com a part d'un procés que els connecta amb el passat i els projecta cap al futur. L'objectiu és fomentar l'ús social del coneixement i el desenvolupament de la consciència i el pensament històrics, generant a l'alumnat la necessitat de formular preguntes sobre el temps present, reflexionar críticament sobre el seu entorn social i clarificar el propi projecte personal. El segon eix se centra a presentar una concepció de la història amb perspectiva de gènere. La història tradicional, centrada en la política i en els grans fets, amb prou feines incloïa dones com a protagonistes de l'acció social i política, malgrat constituir més de la meitat de la població i mantenir un pes social i econòmic fonamental en l'organització i el desenvolupament de les diferents societats. Per això, s'ha adoptat el concepte de gènere com a eina analítica per a la investigació historiogràfica, variant la perspectiva i assumint la necessitat d'observar i valorar la contribució de les dones, a tots nivells, al desenvolupament històric. En general, i entorn d'aquests dos eixos bàsics, la matèria d'Història del Món Contemporani proporciona a l'alumnat una sèrie d'eines i estratègies que li permeten avançar en la comprensió de les fonts, la cerca i la selecció d'informació, tant digital com analògica, i la creació de productes propis sobre assumptes o problemes del present, a partir de la comprensió del coneixement històric com a síntesi, dogmàtica, i la revisió i reelaboració constants.

Les competències específiques de la matèria tenen també per objecte el reconeixement per part de l'alumnat dels valors del pluralisme, l'equitat, el respecte a les diferències, el rebuig de tota mena de discriminació i la promoció d'una cultura de pau i no-violència, incidint en la importància de l'assoliment de la justícia, la igualtat efectiva d'homes i dones, el respecte als drets humans i el compliment. En aquest sentit, el desenvolupament d'un pensament crític que permeti interpretar problemes i conflictes contemporanis, així com la protecció i la difusió de les memòries plurals i del patrimoni històric i cultural, contribueixen a la consecució dels Objectius de Desenvolupament Sostenible de manera transversal. Són elements fonamentals per crear societats més inclusives, respectuoses i resilents, promoure la participació col·lectiva i enfortir la cultura cívica, l'equitat social i els valors del diàleg i la cooperació. També es relacionen de forma directa amb el repte d'aconseguir la participació de tota la ciutadania a la societat, per desenvolupar al màxim els seus talents i aspiracions i visibilitzar les aportacions de persones i col·lectius minoritzats, com a part de la riquesa del món.

Els criteris d'avaluació, vinculats directament a les competències específiques, expliciten l'avaluació de les capacitats i els sabers que s'ha de desenvolupar, mesuren el grau de desenvolupament d'aquestes competències i concreten els aprenentatges que volem identificar en l'alumnat i la forma de fer-ho. No hi ha vinculació unívoca i directa entre criteris d'avaluació i sabers; les competències específiques s'avaluaran a través de la posada en acció de diferents sabers interconnectats, en diferents situacions i contextos. Els criteris són, per tant, una referència per a l'avaluació dels aprenentatges i s'han de concretar en funció de les pràctiques i els contextos proposats. Permeten comprovar el grau d'èxit de cadascuna de les competències específiques, i s'han d'entendre com a eines de diagnòstic i millora en relació amb el nivell d'acompliment que se n'espera de l'adquisició. Atès aquest enfocament competencial, els criteris d'avaluació, en relació amb els sabers, han d'atendre tant els processos d'aprenentatge com la valoració de resultats, i han de ser implementats a través d'instruments i estratègies d'avaluació diferenciades i ajustables als diferents contextos i situacions d'aprenentatge en què s'hagi de concretar el desenvolupament de les competències.

Els sabers, entesos com el conjunt de coneixements, destreses, valors i actituds, s'han formulat en relació amb contextos on es pot desenvolupar l'aprenentatge. Es presenten en quatre blocs, on, segons cada cas, predomina l'enfocament metodològic, la perspectiva temporal o l'aproximació temàtica. Aquesta forma d'organitzar els sabers pretén promoure, no només la connexió entre passat i present i insistir en el caràcter funcional i significatiu dels aprenentatges, sinó també establir marcs explicatius de processos històrics de diferents etapes, sense descontextualitzar els fets i els esdeveniments més rellevants, que han de ser analitzats sota els paràmetres de cada moment històric. Aquests blocs de saber són coherents amb els blocs de Ciències Socials, Geografia i Història de l'Educació Secundària Obligatoria i els donen continuïtat. El primer bloc, Aproximació a la història contemporània, se centra fonamentalment en la metodologia històrica; és a dir, en les tècniques, els mètodes i els procediments utilitzats per historiadors i historiadores per a la recerca d'esdeveniments i processos del passat. El treball quant a aquest primer bloc de sabers es pot concebre com a preàmbul del curs, o bé com a aprenentatges comuns a tots els blocs que es desenvolupen al llarg del curs. Al segon bloc, Societats en el temps, es fa un recorregut pels principals fenòmens històrics, econòmics i polítics de l'època contemporània. La seva agrupació és temàtica, però el desenvolupament de cadascun dels sabers es pot fer de manera cronològica o combinada. El tercer bloc, reptes del món actual, inclou els principals eixos al voltant dels que es mou el món actual, des dels conflictes interns i externs, passant pels reptes que planteja el creixement econòmic o la crisi climàtica fins al desenvolupament polític i social de determinats països del planeta. L'objectiu és analitzar les dificultats a què s'enfronta la humanitat, entenent-ne la dimensió històrica, els orígens i el desenvolupament, i la situació actual, i explorant alternatives per fer front als reptes i desafiaments al segle XXI. El quart bloc, Compromís cívica, implica el reconeixement dels valors i les actituds que corresponen a l'exercici d'una ciutadania activa, crítica i responsable.

Des del punt de vista de la programació de la matèria, convé recordar la vinculació que mantenen el temps present i el passat, motiu pel qual s'ha de facilitar l'estudi dels fenòmens històrics des de la perspectiva de l'actualitat, i els problemes i fenòmens presents a partir de la gènesi i el desenvolupament històric, generant situacions d'aprenentatge en què aquest vincle sigui palpable. D'altra banda, la presència de dos blocs específics sobre els reptes del món actual i el compromís cívica incideix en la necessitat de contemplar la història com un instrument no només per a l'anàlisi del present, sinó també per a la implicació davant dels desafiaments del futur. Convé, per tant, allunyar-se de propostes d'aprenentatge excessivament lineals en què, per una atenció excessiva a les etapes més llunyanes, es posposen les qüestions més properes i de més actualitat. En qualsevol cas, convindria que els aprenentatges connectessin amb la realitat propera a l'alumnat, relacionant els diferents continguts amb el conjunt d'experiències històriques que formen la memòria col·lectiva i el patrimoni i l'entorn cultural, material i immaterial de què forma part l'alumnat.

Els i les docents poden incorporar contextos alternatius si ho consideren pertinent i valorar la possibilitat d'organitzar els sabers de la matèria a partir de situacions; és a dir, una seqüència de reptes, contextos i problemes rellevants del món real, que entrellacen els sabers amb les capacitats que sustenten l'enfocament competencial dels aprenentatges. Es tracta d'una matèria especialment concebuda per al treball interdisciplinari i oberta a l'ús d'aquells plantejaments didàctics i metodològics que contribueixin millor al desenvolupament competencial, al desenvolupament de la consciència i el pensament històric, i a l'adopció d'una actitud activa, crítica, ètica i compromesa respecte als reptes i desafiaments del present. En definitiva, Història del Món Contemporani s'ha de contemplar com un instrument no només per a l'anàlisi de l'actualitat, sinó també per a l'adopció de compromisos davant dels reptes del segle XXI.

Geografia (2n de Batxillerat)

La Geografia explora les interaccions i les interdependències complexes entre les persones i el territori, contribuint al descobriment de l'espai en què vivim, des de la referència de l'entorn local en un context global, servint també de guia per comprendre una realitat ecosocial en constant transformació i trobar el nostre lloc al món, reconeixent límits i buscant oportunitats davant els reptes del segle XXI.

El territori és l'objecte d'estudi de la geografia; la finalitat és la comprensió i explicació holística dels processos naturals i humans que van modelant aquest territori al llarg del temps. Com a éssers amb consciència espacial-temporal, les persones necessitem aquesta interpretació de la realitat que ens envolta, així com desxifrar el moment i l'estructura social en què es desenvolupen les nostres experiències vitals. Aquesta matèria de Batxillerat promou l'anàlisi geogràfica a partir de la multiescalaritat, des de l'àmbit més local fins al més global, centrada a Catalunya i Espanya, dins una perspectiva europea i global, necessària per conèixer i valorar críticament les realitats del món contemporani.

La comprensió d'aquestes realitats properes i globals és essencial per a la construcció de la personalitat de l'alumnat a l'hora de conformar la identitat pròpia i respectar la dels altres. A més, ha de constituir la base per exercir una ciutadania crítica, des dels valors democràtics, el respecte dels drets fonamentals i la responsabilitat cívica, alhora de construir una societat justa i equitativa en sintonia amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible.

Aquesta matèria ha de contribuir a capacitar l'alumnat per fer una gestió eficaç de la informació en els processos de selecció, reelaboració i construcció del coneixement. L'enfocament que s'adopti ha de capacitar els i les estudiants per aplicar de manera integrada els sabers per a la creació de productes en diversos formats, fruit de la investigació sobre qüestions rellevants, i per al disseny d'accions que puguin ser implementades en el context específic del centre i de la comunitat. De la mateixa manera, l'enfocament de la matèria ha de fer possible que l'alumnat adopti una posició convenientment justificada, partint dels aprenentatges desenvolupats i de la capacitat d'argumentació, amb criteris lògics i ètics, i que prengui decisions coherents davant les problemàtiques que afecten el món en què viu.

La geografia, per la seva naturalesa pràctica i per la gran quantitat de recursos digitals de contingut geogràfic que caldrà emprar, permet a l'alumnat desenvolupar-se a l'ús responsable de les tecnologies de la informació i la comunicació gràcies a les funcionalitats de les Tecnologies de la Informació Geogràfica (TIG). Les TIG, a més de constituir un recurs bàsic per dur a terme investigacions individuals i en equip, permeten plantejar el tractament interdisciplinari del territori i, com a eina de diagnòstic, presentar i comunicar eficientment conclusions i propostes de millora de l'entorn social de l'alumnat des de la seva anàlisi crítica, tot fomentant la maduresa i la participació cívica.

L'aplicabilitat de la matèria de Geografia la converteix en una disciplina clau de la societat del coneixement i de l'emprenedoria social. En un context de transformacions constants i profundes a escala global i local, la matèria de geografia ha d'aportar una visió integral del medi natural i de la societat, tractant de despertar la curiositat innata en tota persona i aconseguir el gaudi dels coneixements geogràfics.

Amb aquesta finalitat, les competències específiques es fonamenten en un aprenentatge basat en la investigació dels fenòmens naturals i humans que es desenvolupen al territori i afecten la vida quotidiana de les societats actuals. Alguns d'aquests fenòmens representen reptes de futur, tot i que sovint també han estat desafiaments en el passat. Les respostes a aquests reptes ecosocials des del pensament geogràfic requereixen l'aplicació de sabers basats en el rigor científic, la mobilització d'estratègies i el compromís ètic amb la sostenibilitat i la solidaritat a l'hora de resoldre problemes. Per tot això, aquesta matèria ha de contribuir a capacitar l'alumnat per gestionar eficaçment la informació en els processos de selecció, reelaboració i construcció de coneixement. Els i les estudiants hauran d'aplicar de manera integrada els sabers adquirits, ja sigui a la producció de textos que responguin a un format i situació determinats o al disseny d'una investigació experimental aplicada a la comprovació d'una hipòtesi o al desenvolupament de solucions a problemes aplicats en contextos diversos. De la mateixa manera, ha de contribuir al desenvolupament personal i a la maduresa de l'alumnat, conformant la seva identitat i enfortint la seva empatia en assumir que vivim en una societat diversa, amb desequilibris socials i diversitat territorial, que requereixen un desenvolupament sostenible. Ha de fer possible que, partint dels aprenentatges desenvolupats i de la capacitat d'argumentació,

amb criteris lògics i ètics, l'alumnat adopti una posició convenientment justificada i prengui decisions coherents com a persones formades i compromeses amb l'entorn on viuen, a l'hora d'aplicar els sabers bàsics adquirits per emprendre accions individuals i col·lectives.

La matèria de Geografia està vinculada a assolir els objectius generals de l'etapa de Batxillerat, juntament amb les competències clau, i ha de significar per a l'alumnat la conclusió d'una trajectòria de desenvolupament del pensament geogràfic forjada amb les aportacions de les matèries de l'àmbit social durant l'Educació Secundària, així com altres contextos interdisciplinaris, i també les experiències personals, que han d'aprofitar grupal, connectant amb els seus interessos i atenent necessitats específiques.

Els criteris d'avaluació, vinculats directament a les competències específiques, expliciten l'avaluació de les capacitats i els sabers que s'ha de desenvolupar, mesuren el grau de desenvolupament d'aquestes competències i concreten els aprenentatges que volem identificar en l'alumnat i la forma de fer-ho. No hi ha vinculació unívoca i directa entre criteris d'avaluació i sabers; les competències específiques s'avaluaran a través de la posada en acció de diferents sabers interconnectats, en diferents situacions i contextos. Els criteris són, per tant, una referència per a l'avaluació dels aprenentatges i s'han de concretar en funció de les pràctiques i els contextos proposats. Fomenten la participació activa de l'alumnat en el procés d'aprenentatge, en la investigació aplicada individual o en equip, i en l'elaboració de creacions pròpies contextualitzades i rellevants, així com en la comunicació eficient en públic. Tot això, des de la valoració crítica i ètica del procés d'aprenentatge i, per tant, de transformació del seu entorn vital, des del respecte pels Drets Humans i el principi de sostenibilitat.

Un currículum competencial requereix una metodologia productiva que parteixi de situacions i contextos d'aprenentatge reals i significatius que convidin l'alumnat a la reflexió, la col·laboració i l'acció. Per aquest motiu, els sabers, entesos com el conjunt de coneixements, destreses, valors i actituds, s'han formulat en relació amb contextos on es pot desenvolupar l'aprenentatge.

Els sabers de la matèria s'estructuren en quatre blocs que cal tractar des de les tres dimensions de coneixements, destreses i valors. Les transferències entre aquestes tres dimensions i la imbricació amb els quatre blocs són primordials per enfocar la matèria de manera pràctica. El primer bloc, Aproximació a la geografia, planteja la utilització de procediments i tècniques geogràfiques en la cerca, anàlisi i tractament dels recursos i fonts necessàries per al desenvolupament de la matèria, i proposa les metodologies oportunes que cal considerar des de la geografia. Aquest apartat es pot concebre com a preàmbul del curs, o bé com a aprenentatges per desenvolupar al llarg del curs. El bloc Catalunya i Espanya a Europa i al món pretén servir de base per al treball de tots els sabers necessaris, per assumir l'especificitat i la diversitat del territori i la situació en els contextos mundial i europeu. El bloc Medi ambient i paisatges suposa posar en valor la diversitat de paisatges de la península Ibèrica i la caracterització dels grans conjunts naturals de Catalunya i Espanya. El bloc Catalunya i Espanya: territori i societat comporta una anàlisi geogràfica dels aprofitaments de recursos naturals, tractant les activitats econòmiques i la població com el principal factor transformador del territori i aprofundint en les causes i les conseqüències d'aquests processos, i promou la interpretació de la diversitat territorial resultant, introduint la perspectiva de la sostenibilitat, en el marc de la Unió Europea i el món. És essencial subratllar el tractament integrador que la geografia confereix als fenòmens espacials, tot recordant que la síntesi és un objectiu irrenunciable del pensament geogràfic, al qual han de contribuir l'enfocament interdisciplinari i la doble dimensió ecosocial.

La matèria de Geografia es concep de manera oberta i flexible perquè els i les docents, prenent com a eix vertebrador les competències específiques i els sabers bàsics, puguin adaptar les situacions d'aprenentatge a contextos de tota mena, convertint les possibles respostes als reptes ecosocials de Catalunya, d'Espanya i del món en un incentiu per a l'aprenentatge actiu de l'alumnat, per a l'aprenentatge actiu de l'alumnat, aplicat. En definitiva, per promoure la capacitat transformadora de tot el saber des de la responsabilitat cívica, basada en l'autonomia personal i el respecte a les persones i al medi natural en el context actual de canvis i incerteses.

Història de l'Art (2n de Batxillerat)

L'objecte d'Història de l'Art és l'anàlisi del fet artístic en les múltiples facetes i les dimensions, no només des d'una perspectiva històrica, mitjançant la contextualització cultural i temporal de la diversitat d'estils, obres i autors, sinó també des de la

consideració que es tracta d'una manifestació de la intel·ligència i la creativitat humana que, a través del llenguatge i l'activitat artística, pretén comprendre i millorar la realitat que ens envolta.

Història de l'Art està estretament vinculada amb l'assoliment dels objectius de l'etapa i el desenvolupament del perfil competencial del Batxillerat, especialment pel que fa al cultiu de la sensibilitat artística i l'exercici del criteri estètic, entesos com a aspectes essencials de la formació integral de l'alumnat i del seu enriquiment cultural i personal, essencials a l'època actual, intervinguda per les imatges. Aquesta formació, mentre que implica la comprensió de la manera com idees i emocions s'expressen de manera creativa a través de diverses manifestacions artístiques i culturals, es relaciona directament amb la competència en consciència i expressió culturals. Història de l'Art també contribueix a aconseguir la maduresa intel·lectual i emocional de l'alumnat, ja que afavoreix la formació d'una imatge ajustada de si mateix, li proporciona el coneixement de codis i llenguatges on reconèixer-se i expressar-se, i promou el desenvolupament del seu propi judici i criteri estètic, alhora que d'una actitud dialogant i respectuosa respecte a opinions, gustos i expressions diferents. A més, la contribució d'aquesta matèria a les competències i els objectius esmentats ha de procurar, no només un coneixement més profund de les realitats del món contemporani i del seu significat estètic, sinó també algunes de les claus més importants per entendre la cultura audiovisual del nostre temps, i l'adopció d'una actitud crítica, curiosa i constructiva quant a la interpretació, protecció i difusió del patrimoni.

Aquesta matèria ha de contribuir a capacitar l'alumnat per fer una gestió eficaç de la informació en els processos de selecció, reelaboració i construcció del coneixement. L'enfocament que s'adopti ha de capacitar els i les estudiants per aplicar de manera integrada els sabers per a la creació de productes en diversos formats, fruit de la investigació sobre qüestions rellevants, i per al disseny d'accions que puguin ser implementades en el context específic del centre i de la comunitat. De la mateixa manera, l'enfocament de la matèria ha de fer possible que l'alumnat adopti una posició convenientment justificada, partint dels aprenentatges desenvolupats i de la capacitat d'argumentació, amb criteris lògics i ètics, i que prengui decisions coherents davant les problemàtiques que afecten el món en què viu.

La matèria està estructurada al voltant de tres objectius fonamentals: l'anàlisi, la comprensió històrica i l'apreciació crítica de les manifestacions artístiques principals, i de les relacions amb la resta de dimensions i aspectes de la cultura i de l'experiència humana; la incorporació de la perspectiva de gènere per visibilitzar les dones creadores, habitualment marginades del cànon instituit, i reflexionar sobre el rol de la dona dins la genealogia de l'art; i l'educació per a la preservació i la difusió del patrimoni artístic, entès com a element conformador de les identitats individuals i col·lectives i per al gaudi i la cohesió de la comunitat.

En el sentit de l'esmentat, les competències específiques estan orientades amb vista al reconeixement i anàlisi de la diversitat de manifestacions artístiques, el domini bàsic dels llenguatges artístics i del vocabulari de la disciplina, a la identificació de les diverses funcions atribuïbles a la producció artística, així com a la seva vinculació amb diferents moviments, gèneres, estils, èpoques i artistes, a la comprensió contextual societat que les ha generat, al coneixement i la protecció del patrimoni, i la ja esmentada incorporació de la perspectiva de gènere a l'estudi històric de l'art.

Els criteris d'avaluació, vinculats directament a les competències específiques, expliciten l'avaluació de les capacitats i els sabers que s'ha de desenvolupar, mesuren el grau de desenvolupament d'aquestes competències i concreten els aprenentatges que volem identificar en l'alumnat i la forma de fer-ho. No hi ha vinculació unívoca i directa entre criteris d'avaluació i sabers; les competències específiques s'avaluaran a través de la posada en acció de diferents sabers interconnectats, en diferents situacions i contextos. Els criteris són, per tant, una referència per a l'avaluació dels aprenentatges i s'han de concretar en funció de les pràctiques i els contextos proposats. Permeten comprovar l'assoliment dels aprenentatges i, per conseqüència, tenen una relació directa amb les accions educatives, que s'hauran de centrar que els alumnes desenvolupin la capacitat de gestionar la informació, per aplicar els sabers de manera integrada i sistemàtica i per analitzar la realitat de manera crítica i constructiva. Suposen, també, el disseny d'instruments i estratègies diversos amb què valorar els aprenentatges, tenint en compte la inclusió i la personalització i des d'una perspectiva formativa, que faci que els alumnes tinguin consciència dels seus aprenentatges i es puguin autoregular per millorar.

L'enfocament competencial del Batxillerat i d'Història de l'Art possibilita dissenyar situacions i contextos d'aprenentatges actius, en què l'alumnat sigui el protagonista del seu aprenentatge, i promoure el treball en equip. Per tot això, és important que les unitats lectives contemplin sempre un espai d'intervenció de l'alumnat a partir de recursos i fonts sobre les

manifestacions artístiques per tal que es puguin expressar i compartir els seus aprenentatges, i també per identificar els components personals, socials i culturals que sovint condicionin l'experiència i el judici estètic. Cal potenciar els processos d'indagació i investigació, que comportin el maneig i el contrast d'informacions, la necessitat d'arribar a conclusions, individualment o en grup, a partir d'hipòtesis o objectius clarament formulats, i la possibilitat de dur a terme accions que puguin ser expressió de la creativitat i del seu compromís social. Convé també potenciar la participació dels alumnes en diferents manifestacions artístiques i activitats conjuntes amb museus, arxius, galeries, tallers, indústries artístiques i altres entitats, així com en investigacions i projectes amb altres centres escolars.

Els sabers, entesos com el conjunt de coneixements, destreses, valors i actituds, s'han formulat en relació amb contextos on es pot desenvolupar l'aprenentatge. S'agrupen en quatre blocs i han estat concebuts perquè es puguin abordar des de diferents enfocaments didàctics i metodològics. Així, a la seva organització, s'han combinat els criteris temàtics i l'ordre cronològic, de manera que sigui possible fer una aproximació a la matèria combinant tots dos aspectes, o bé organitzar els sabers a partir de reptes, contextos i problemes, per acostar-se a la lògica de l'aprenent i donar sentit als seus aprenentatges. En qualsevol cas, caldrà procedir a una selecció equilibrada dels sabers que prioritzi l'aprofundiment, amb una atenció especial a l'art i la cultura visual contemporanis, expressió de l'època més immediata en què estem immersos i que, alhora, permet a l'alumnat disposar d'eines intel·lectuals per comprendre el paper de l'art al món on viu.

Al primer bloc, Aproximació a la història de l'art, s'afronta el problema de la definició de l'objecte d'estudi i la seva evolució en el temps i actualment, el llenguatge artístic com a forma d'expressió i comunicació, el problema de la interpretació i el judici estètic, el vocabulari i la terminologia específics que l'alumnat ha de saber utilitzar, i les tècniques del comentari historicoartístic. El treball quant a aquest bloc de sabers es pot concebre com a preàmbul al curs, o bé com a activitats per desenvolupar al llarg del curs.

En el segon bloc, Art, forma i funció, es tracta, des d'una perspectiva integradora, de les funcions i els significats de l'activitat artística, al llarg del temps i actualment, i les relacions entre la forma i aquesta funció. L'activitat artística, en la seva diversitat, constitueix un document valuós per conèixer l'evolució, els canvis i les inèrcies que han caracteritzat diferents societats humanes al llarg de diferents èpoques; per això, resulta imprescindible l'estudi de l'obra d'art en el context com a punt de partida, per analitzar els factors històrics que intervenen en el procés de creació i, alhora, aproximar-se sense prejudicis a les obres d'art d'èpoques, llocs i contextos diversos, incloent-hi artistes i col·lectius que han estat poc valorats o marginats, o s'han considerat fora del cànon. Amb tot això, es pretén que l'alumnat compregui el caràcter multidimensional i complex de la relació entre l'activitat artística i els fenòmens polítics, socials, econòmics i ideològics, així com de la relació entre el context i la subjectivitat del mateix artista, especialment en l'època contemporània.

Al tercer bloc, Dimensió individual i social de l'art, s'analitza el paper de l'art com a expressió de la identitat i dels sentiments de pertinença. Aquí es tracta d'identificar i comprendre tots els elements visuals, icònics i simbòlics que, presents a totes les cultures, defineixen la identitat individual i col·lectiva. A més, en aquest bloc, es tracta d'examinar críticament la representació de la figura femenina a l'art i de donar visibilitat a les artistes que han estat marginades d'un cànon tradicionalment concebut des d'una perspectiva androcèntrica. També es vol superar una visió eurocèntrica que relega altres manifestacions a una posició subsidiària o secundària, i generar una actitud oberta i respectuosa cap a tota forma d'art. Igualment cal superar l'antiga jerarquia de les arts i potenciar una actitud receptiva cap a la integració de totes les arts.

Finalment, al quart i darrer bloc, Art, espai, naturalesa i ciutat, es reflexiona sobre la concepció de l'art com a representació, reflex i abstracció de la realitat, i es tracten sabers relacionats amb la creació de l'espai arquitectònic, l'urbanisme i la relació de l'art i el patrimoni artístic amb la naturalesa i el desenvolupament sostenible.

La protecció i difusió de la cultura i de l'art contribueixen a la consecució dels objectius de desenvolupament sostenible de manera transversal, ja que contribueix a crear societats més inclusives, respectuoses i resilients, i augmenta el benestar dels ciutadans, promou la participació col·lectiva i enforteix la cultura cívica, l'equitat social i els valors del diàleg. També es relaciona de manera directa amb el repte d'aconseguir la igualtat de gènere i la participació de totes les persones a la societat per desenvolupar al màxim els seus talents i aspiracions, posar fi a tota forma de discriminació i violència, i visibilitzar les aportacions culturals i artístiques de persones i col·lectius minoritzats, com a part de la riquesa del món.

Es convida així a elaborar propostes didàctiques en què s'apliquin en l'anàlisi, la interpretació i la valoració personal i argumentada, el diàleg i la col·laboració amb els altres, la vinculació amb altres àrees de coneixement, l'ús crític, ètic i responsable de la informació, el respecte al patrimoni i a la diversitat d'expressions culturals, i la concepció del coneixement i l'aprenentatge com a motor del desenvolupament personal, desafiaments del segle XXI.

Història (2n de Batxillerat)

La matèria d'història incorpora a l'alumnat la perspectiva del pensament històric, indispensable per a l'observació, la interpretació i la comprensió de la realitat on viu. Atendre els principals reptes i problemes a què s'enfronta al segle XXI resulta essencial en l'exercici de la seva maduresa intel·lectual i humana, en situar-se davant dels desafiaments socials del present per orientar la seva actuació amb compromís i responsabilitat. L'anàlisi del passat, de les experiències individuals i col·lectives de les dones i els homes que ens han precedit, constitueix una referència imprescindible per entendre el món actual i actuar i per pensar com a éssers històrics. A més, conforma un ric llegat que ha d'apreciar, conservar i transmetre, com a memòria col·lectiva de les diferents generacions que ens han precedit i que ens succeiran. En analitzar els esdeveniments del passat, les dificultats a què les dones i els homes van haver de fer front i les decisions que van adoptar, l'alumnat pren consciència dels factors que condicionen l'actuació humana i el paper que cobren a la història determinats elements com les identitats, les creences, les idees i les pròpies emocions. També aprèn a valorar els encerts i les consecucions, però també reconèixer les dificultats, els retrocessos i els reptes per avançar cap a una societat amb igualtat d'oportunitats.

L'aproximació a la metodologia històrica, a l'ús rigorós i crític de les fonts, als marcs conceptuals propis i altres disciplines afins, a les narratives que construeixen, i a la mateixa historiografia, introdueix l'alumnat al coneixement del passat basat en el rigor científic. Facilita l'exercici de processos inductius i d'indagació, relacionats amb estratègies associades a la utilització de fonts i proves, a la recerca i tractament de la informació, a l'accés a documents de diferent naturalesa en plataformes digitals, al contrast, contextualització i interpretació, cosa que permet entendre la història com un àmbit de coneixement en construcció, en revisió i canvi constant. Aquesta concepció dinàmica ve condicionada pels temes que desperten interès a la comunitat acadèmica i també, d'una manera molt directa, pels quals la societat considera rellevants. Per això, la matèria d'Història adquireix un paper fonamental per a l'exercici de l'esperit crític, fonamentat i raonat, per prevenir la desinformació i exercir el conjunt de valors d'una ciutadania democràtica en què l'alumnat se senti un subjecte actiu, com a part implicada de l'entorn on viu, col·laborant en la millora i contribuint, des de les possibilitats, a una societat més justa.

Aquesta matèria ha de contribuir a capacitar l'alumnat per fer una gestió eficaç de la informació en els processos de selecció, reelaboració i construcció del coneixement. L'enfocament que s'adopti ha de capacitar els i les estudiants per aplicar de manera integrada els sabers per a la creació de productes en diversos formats, fruit de la investigació sobre qüestions rellevants, i per al disseny d'accions que puguin ser implementades en el context específic del centre i de la comunitat. De la mateixa manera, l'enfocament de la matèria ha de fer possible que l'alumnat adopti una posició convenientment justificada, partint dels aprenentatges desenvolupats i de la capacitat d'argumentació, amb criteris lògics i ètics, i que prengui decisions coherents davant les problemàtiques que afecten el món en què viu.

Les competències específiques s'han estructurat al voltant de les capacitats clau que es considera que l'alumnat adquireixi per poder analitzar críticament el passat, vincular-lo amb el present i millorar el futur. Amb això es pretén destacar el valor funcional i significatiu de l'aprenentatge de la història i dels sabers que ofereix, dotant-los d'un sentit pràctic i relacionats amb l'entorn real de l'alumnat. S'entén que les competències específiques no s'aconsegueixen si al procés didàctic no es mobilitzen també els aprenentatges obtinguts per comprendre els problemes socials rellevants de l'actualitat analitzats des d'una perspectiva històrica. Per aquesta raó, el plantejament curricular dona prioritat als continguts d'història contemporània i, d'una manera especial, als segles XX i XXI, des del context de creació de la Segona República, a les seves dimensions política, social, cultural i econòmica, amb un èmfasi especial en la situació a Catalunya, aplicant correctament algunes de les diverses interpretacions historiogràfiques actuals sobre aquesta etapa. Per construir de manera eficient les competències específiques, i a fi de facilitar el plantejament de problemes, davant del dilema entre amplitud i profunditat cal optar per la segona, raó per la qual també és pertinent centrar-se en pocs temes de la recent contemporaneïtat. Una altra de les competències específiques, que és

transversal, subratlla l'expressió pràctica i metodològica de la investigació històrica i de l'aprenentatge actiu que ha de dur a terme l'alumnat.

Educació en el pensament crític és fonamental per contribuir a formar joves compromesos, participatius, crítics i implicats a la societat, el temps i el context en què els ha tocat viure.

La societat contemporània, caracteritzada per un seguit transformacions i canvis tecnològics accelerats, en un context global i intercultural, ens situa davant de problemàtiques socials, complexes, inquietuds i desafiaments que fan més necessari que mai formar els joves per afrontar els nous reptes del segle XXI. D'altra banda, l'allau d'informacions a què estem sotmesos no ens fa necessàriament ciutadans millor informats. Cal ensenyar a llegir entre línies i darrere de les línies, i a contrastar la informació si volem contribuir a formar els joves en el pensament crític.

L'enfocament competencial del Batxillerat i de la Història obre noves oportunitats i possibilitats per crear escenaris d'aprenentatge més actius, on dotar de més protagonisme l'alumnat, que permetin el treball en equip, els processos d'indagació i investigació, la creativitat i la transferència de coneixement adquirit. També permeten plantejar propostes interdisciplinàries per treballar de manera coordinada amb altres àrees de coneixement, que facilitin la interconnexió dels sabers i permetin refermar-los. L'alumnat s'acosta a la valoració dels fets històrics, especialment els de la història més recent, no des del buit, sinó amb idees prèvies, ètiques i polítiques que sovint poden haver estat adquirides de manera acrítica. Per això, és important formar-se tant en la distinció entre els fets i les opinions com en la necessitat que les opinions en la interpretació històrica no siguin equiparables a intuïcions, sentiments o prejudicis, sinó enunciats que han d'estar fonamentats en arguments molt construïts a partir de la crítica de fonts concretes. En definitiva, davant de la història ja escrita, es proposa estimular una forma d'ensenyament que fomenti un aprenentatge que faciliti les eines a l'alumnat per accedir a les fonts de coneixement històric, per dialogar amb el passat i interpretar-lo críticament, i prendre consciència alhora de les limitacions d'una disciplina que s'actualitza constantment amb noves investigacions i perspectives. En la mesura que s'aprofundeix en el coneixement del passat, també s'hi incorporen posicions crítiques fonamentades i s'adquireix una consciència progressiva de la complexitat dels processos històrics. La història, des d'aquest punt de vista, es constitueix en una eina intel·lectual de primer ordre per transmetre i fonamentar valors com la solidaritat, el respecte per la diferència, la interculturalitat, l'educació per la pau, els drets humans i la sostenibilitat, i un decidit posicionament en pro de la justícia social i l'equitat de gènere, i de rebuig contra les diferents formes de desigualtat.

El marc comparatiu amb la història d'altres països del món occidental, les relacions internacionals i la connexió de Catalunya i Espanya amb els grans processos històrics constitueix també un vector imprescindible per interpretar-ne l'evolució i el desenvolupament, i analitzar-ne les analogies i singularitats.

Els criteris d'avaluació, vinculats directament a les competències específiques, expliciten l'avaluació de les capacitats i els sabers que s'ha de desenvolupar, mesuren el grau de desenvolupament d'aquestes competències i concreten els aprenentatges que volem identificar en l'alumnat i la forma de fer-ho. No hi ha vinculació unívoca i directa entre criteris d'avaluació i sabers; les competències específiques s'avaluaran a través de la posada en acció de diferents sabers interconnectats, en diferents situacions i contextos. Els criteris són, per tant, una referència per a l'avaluació dels aprenentatges i s'han de concretar en funció de les pràctiques i els contextos proposats. Permeten comprovar l'assoliment dels aprenentatges i, per conseqüència, tenen una relació directa amb les accions educatives, que s'hauran de centrar que els alumnes desenvolupin la capacitat de gestionar la informació, per aplicar els sabers de manera integrada i sistemàtica i per analitzar la realitat de manera crítica i constructiva. Els criteris suposen, també, el disseny d'instruments i estratègies diversos per valorar els aprenentatges, tenint en compte la inclusió i la personalització i des d'una perspectiva formativa que faci que els alumnes tinguin consciència dels seus aprenentatges i puguin autoregular-se per millorar.

Els sabers, entesos com el conjunt de coneixements, destreses, valors i actituds, s'han formulat en relació amb contextos on es pot desenvolupar l'aprenentatge. S'agrupen en quatre blocs i han estat concebuts perquè es puguin abordar des de diferents enfocaments didàctics i metodològics. Així, a la seva organització, s'han combinat els criteris temàtics, que fan referència a problemes socials rellevants, i l'ordre cronològic, de manera que sigui possible fer una aproximació a la matèria combinant tots dos aspectes o bé organitzar els sabers a partir de reptes, contextos i problemes, per acostar-se a la lògica de l'aprenent i donar

sentit als seus aprenentatges. En qualsevol cas, caldrà procedir a una selecció equilibrada dels sabers que prioritzin l'aprofundiment, prestant especial atenció a l'època més immediata en què estem immersos i que, alhora, permet a l'alumnat disposar d'eines intel·lectuals per comprendre el món on viu.

Aquests blocs de saber són coherents amb els blocs de Ciències Socials, Geografia i Història de l'Educació Secundària Obligatoria i els donen continuïtat. Al primer bloc, Aproximació a la història, s'han especificat de manera sistemàtica les tècniques i les habilitats cognitives derivades del mètode de la investigació històrica i que, adequades al nivell de l'alumnat, resulten d'interès en la seva formació, juntament amb l'assumpció d'una capacitat crítica i uns valors per a la convivència cívica i per a la preservació de la memòria històrica. El treball relacionat amb aquests sabers es pot concebre com a preàmbul del curs, o bé com a aprenentatges per desenvolupar al llarg del curs.

El segon bloc de sabers, Societats en el temps, s'ha dedicat als esdeveniments del segle XIX, com a antecedents que permeten entendre moltes de les tensions i conflictes que marquen les particularitats de la història recent, així com a l'evolució de Catalunya i d'Espanya fins al final de la dictadura franquista. El tercer bloc, Reptes del món actual, es dedica a l'anàlisi de la construcció de l'Estat de dret, dels canvis socials i econòmics i dels reptes pendents, dins del marc del passat recent i del present. Finalment, el bloc Compromís cívic subratlla la importància d'aquest component que integra, a més de valors i actituds, altres àmbits fonamentals per a la formació integral de l'alumnat, tant pel sentit que atorga a la resta dels sabers, als quals complementa i dona significat, com per la seva projecció social i ciutadana.

L'enfocament competencial del Batxillerat i d'Història possibilita dissenyar situacions i contextos d'aprenentatges actius, en què l'alumnat sigui el protagonista del seu aprenentatge, i promoure el treball en equip. Per tot això, és important que les unitats lectives contemplin sempre un espai d'intervenció de l'alumnat a partir de recursos i fonts històriques per tal que es puguin expressar i compartir els seus aprenentatges per posar en pràctica tant els processos instrumentals com les actituds, utilitzant les bases metodològiques del pensament històric en la construcció del coneixement. Així doncs, cal potenciar els processos d'indagació i investigació, que comportin el maneig i el contrast d'informacions, la necessitat d'arribar a conclusions, individualment o en grup, a partir d'hipòtesis o objectius clarament formulats, i la possibilitat de dur a terme accions que puguin ser expressió de la creativitat i del seu compromís social. També convé potenciar la participació dels alumnes en activitats conjuntament amb museus, arxius, institucions, entitats i espais de memòria, així com en projectes amb altres centres escolars, especialment per estimular treballs de recerca de la història local i els seus vincles amb la història del país.

La protecció i difusió de les memòries plurals i del patrimoni històric, cultural i artístic contribueixen a la consecució dels Objectius de Desenvolupament Sostenible de manera transversal, ja que contribueix a crear societats més inclusives, respectuoses i resilients, i augmenta el benestar dels ciutadans, promou la participació col·lectiva i enforteix la cultura cívica, la cultura cívica, la cultura cívica. També es relaciona de manera directa amb el repte d'aconseguir la igualtat de gènere i la participació de totes les persones a la societat per desenvolupar al màxim els seus talents i aspiracions, posar fi a tota forma de discriminació i violència, i visibilitzar les aportacions de persones i col·lectius minoritzats, com a part de la riquesa del món.

En definitiva, la matèria d'història pretén contribuir al desenvolupament de la capacitat de formar-se una consciència històrica, sentint-se participants de la construcció de la realitat social mitjançant les diferents generacions i de tenir interès per preservar les memòries plurals dels diferents protagonistes del passat. El fet de pensar-se com a éssers històrics implica saber-se membres d'un col·lectiu amb què es comparteix una història, un territori, unes tradicions i una determinada visió del món, oberta als altres. Aquesta competència implica, també, comprensió i respecte per la pluralitat i la diversitat social i cultural dins el marc de les institucions democràtiques i de la comunitat. Aquestes capacitats tenen especialment raó de ser per orientar-se en un món globalitzat, complex i interconnexat, on cal cercar espais de referència comuns compatibles amb les diverses identitats personals i col·lectives. Finalment, la història ajuda al desenvolupament de la capacitat de previsió i adaptació als canvis, tot reforçant la voluntat d'afrontar els reptes del segle XXI per construir de manera activa societats més justes i equitatives.

CRITERIS DE VALORACIÓ

Els **criteris de valoració** publicats per als darrers processos selectius que afecten la presentació i la defensa de la programació didàctica, i la preparació i exposició oral d'una situació d'aprenentatge van ser els següents:

Programació didàctica i situació d'aprenentatge

1. Estructura de la programació i de la SA i aspectes formals (10%).

- *El document presentat compleix els requisits formals tant per a la programació com per a les situacions d'aprenentatge establerts a la convocatòria.*
- *La programació es refereix al currículum vigent a Catalunya i correspon a un curs escolar d'un dels nivells de l'educació secundària obligatòria i postobligatòria.*
- *En la proposta presentada per l'aspirant (programació didàctica i situació d'aprenentatge), s'han de concretar les intencions i finalitats educatives i detallar els diferents elements que componen l'acció educativa amb un enfocament competencial i que tenen com a objectiu la consecució de les competències específiques de l'alumnat. Heu d'incloure les competències específiques, els objectius d'aprenentatge, els criteris d'avaluació i els sabers, de manera justificada i argumentada. També cal fer constar en la programació com es treballen els vectors (educació bàsica) i les competències transversals, així com la distribució temporal, el grup d'alumnes, les activitats d'aprenentatge i avaluació, els vectors que s'aborden, l'enfocament globalitzador amb altres àrees, els criteris per a la gestió de l'aula i les mesures i suports addicionals o intensius que es preveuen utilitzar per a l'atenció gènere. La programació ha de contenir un mínim de 6 situacions d'aprenentatge.*
- *El document presentat ha estat elaborat amb rigor i correcció lingüística.*

2. Qualitat de la proposta didàctica (programació didàctica i situació d'aprenentatge) (40%).

- *Adequa la programació didàctica i la situació d'aprenentatge al context i al/dins del marc curricular vigent. També a les competències globals, enteses com els coneixements, habilitats i aptituds que permeten comprendre i participar en un món interdependent, contribuint al benestar humà i la sostenibilitat del planeta (ODS).*
- *Integra la perspectiva de gènere de forma inclusiva i respectuosa a les pràctiques, materials i continguts educatius, assegurant la representació equitativa i sense estereotips.*
- *Coherència global de la seqüència didàctica: competències específiques, objectius d'aprenentatge, sabers, criteris d'avaluació, vectors amb especial atenció al de ciutadania democràtica i consciència global, metodologia, agrupament d'alumnes, connexions amb altres àrees (si escau), mesures i suports usats en el marc d'un sistema educatiu inclusiu, temporització....*
- *Els objectius d'aprenentatge s'adeqüen al curs o nivell pel qual es plantegen i faciliten la consecució d'aprenentatges competencials.*
- *La seqüència didàctica de la situació d'aprenentatge inclou l'exploració d'idees prèvies, l'accés a sabers nous, l'estructuració dels coneixements i l'aplicació dels coneixements a contextos nous.*
- *S'evidencia que les activitats proposades a la situació d'aprenentatge impliquen l'ús d'habilitats cognitives de variada complexitat (recordar, comprendre, aplicar, analitzar, avaluar i crear) i afavoreixen el desenvolupament de les competències.*

- *Proposa activitats d'avaluació que permetin recollir evidències del grau d'assoliment dels objectius i promou que l'alumnat es preguntin sobre què ha après, quines dificultats ha tingut i com les ha afrontat. El docent indica quins registres utilitza per fer-ne el seguiment.*
- *Adequar les tasques proposades al nivell proposat per al desenvolupament dels objectius d'aprenentatge, la consecució de les competències específiques, la selecció de sabers coherent amb els objectius d'aprenentatge establerts, la rellevància i actualització en la pràctica professional i els organitzadors previs.*
- *Explicita com s'abordarà concretament el treball dels vectors a l'educació bàsica.*
- *Especifica l'enfocament globalitzat amb altres àmbits, àrees o matèries, si escau.*
- *Concreta com es treballaran i s'avaluaran les competències transversals per a l'ESO o els tres components transversals de les competències clau del batxillerat.*
- *Proposa estratègies metodològiques i organitzatives variades, motivadores i adequades a les característiques de l'alumnat i el seu context.*
- *Incorpora l'ús de tecnologies digitals al llarg de la programació amb una proposta pedagògica adequada.*
- *Evidències d'activitats d'avaluació al llarg del cicle d'aprenentatge (activitats per identificar idees prèvies, per compartir objectius d'aprenentatge, autoregulació, síntesi i estructuració, aplicació dels continguts...).*
- *Coherència global del procés d'avaluació i qualificació de la Situació d'aprenentatge.*
- *Concreta les mesures i els suports per a l'atenció educativa de tot l'alumnat.*
- *Fomenta la creativitat i la innovació.*
- *Evidències del coneixement científic actualitzat i propi de l'especialitat i aplicació a la intervenció didàctica.*
- *Cita la normativa i la bibliografia utilitzada.*

3. Exposició i defensa (50%).

- *Exposa de manera clara i correcta, tant en el llenguatge verbal com en el no verbal.*
- *Exposa de manera equilibrada els diferents apartats de la programació i de la situació d'aprenentatge i els defensa amb coherència respecte al document lliurat.*
- *Comunica amb fluïdesa i manté un ritme adequat.*
- *La pronunciació i l'entonació es corresponen amb la fonètica i la fonologia de l'idioma emprat.*
- *Mostra seguretat i coherència a l'exposició.*
- *Empra correctament el llenguatge tècnic, fent-ne un ús adequat.*
- *Si utilitzeu un guió, aquest presenta un format d'índex o esquema per ordenar l'exposició.*
- *Adequació de les respostes a les preguntes i aclariments que li formula el tribunal.*

EXPLICACIÓ PER ELABORAR L'ÍNDEX

L' **índex** és la primera referència que tenen els tribunals per verificar que el teu treball didàctic inclou tots els elements exigits a la convocatòria, per la qual cosa ha de reflectir de forma clara i ordenada els apartats que el conformen, així com la pàgina on es troben. És important que tinguis en compte que hi ha múltiples models i exemples vàlids. L'estructura concreta de l'índex que elaboris dependrà de l'enfocament didàctic de la feina. De fet, us recomanem que dissenyeu el vostre propi índex atenent la lògica interna de la vostra proposta educativa, garantint sempre la coherència entre els diferents apartats i l'adequada articulació dels elements curriculars.

Ara us proporcionem una explicació detallada per elaborar l'índex d'una programació didàctica i d'una situació d'aprenentatge amb tots els elements.

■ PROGRAMACIÓ DIDÀCTICA

Per elaborar l'índex de la teva **programació didàctica** has de tenir en compte les indicacions del currículum vigent, la convocatòria d'oposicions i els criteris de valoració publicats.

A la normativa, els articles 7, 9, 10 i 13 del DECRET 175/2022 i els articles 7 i 19 del DECRET 171/2020 per a ESO i Batxillerat respectivament, assenyalen que les programacions didàctiques s'organitzaran i seqüenciaran en situacions d'aprenentatge contextualitzades en entorns reals i significatius.

A més, la darrera convocatòria d'oposicions va demanar una programació didàctica que inclogués la planificació del currículum d'una matèria organitzada en un mínim de sis situacions d'aprenentatge. Aquestes són les característiques relacionades amb el format de la programació didàctica que establia la convocatòria d'oposicions:

La programació didàctica, que ha de tenir caràcter personal, l'ha d'elaborar individualment la persona aspirant i tenir una extensió màxima de 35 fulls, en format DIN-A4, impresa a doble cara, d'un interlineat d'1,5 i amb un cos de lletra tipus Arial d'11 punts, sense comprimir. Ha de tenir una portada amb les dades d'identificació de la persona aspirant i el cos i l'especialitat per la qual es presenta i incloure un índex en què es relacioni la seqüència numerada de les situacions d'aprenentatge de què consta. També es pot incorporar bibliografia. Tant la portada com l'índex i la bibliografia no comptabilitzen a les 35 fulles. En cas de fer servir taules, únicament per al cos de la lletra de les taules es pot reduir fins a 9 punts, sense comprimir

Els annexos, que no poden superar els 10 fulls impresos a doble cara, estan formats per una mostra de material didàctic proposat en les situacions d'aprenentatge, unitats didàctiques o activitats d'ensenyament-aprenentatge, com les activitats o instruments d'avaluació i els instruments organitzatius. En el cas de fer servir taules, el cos de la lletra de la taula es pot reduir fins a 9 punts, sense comprimir.

En cap cas no poden contenir situacions d'aprenentatge o activitats d'ensenyament aprenentatge que no estiguin incorporades a la programació didàctica presentada.

D'altra banda, els darrers criteris de valoració publicats valoraven la presència de tots els elements que componen l'acció educativa dins la programació didàctica, seqüenciada i temporalitzada en situacions d'aprenentatge.

En conseqüència, a l'índex de la teva programació didàctica has d'incloure tots els elements que s'indiquen a la normativa, a la convocatòria d'oposicions i als criteris de valoració, seqüenciant la teva programació didàctica en situacions d'aprenentatge.

■ SITUACIÓ D'APRENTATGE

Per elaborar l'índex d'una **situació d'aprenentatge** has de tenir en compte les indicacions del currículum vigent, la convocatòria d'oposicions i els criteris de valoració publicats.

La normativa estableix un conjunt d'orientacions per al disseny de situacions d'aprenentatge, amb la finalitat de facilitar la pràctica educativa a les persones docents. Des del Departament d'Educació s'ha publicat un document amb orientacions i plantilles que inclouen els elements mínims que ha d'incloure el disseny de situacions d'aprenentatge per a les dues etapes educatives, Educació Secundària Obligatoria i Batxillerat, que us resultaran de molta utilitat per elaborar el vostre treball didàctic, estan disponibles dins de la normativa de Catalunya a la plataforma *e-learning*.

L'última convocatòria d'oposicions va demanar la preparació i l'exposició oral d'una situació d'aprenentatge que inclogués el context i el repte, així com les seqüències o parts en què es pot dividir i concretar la programació d'una matèria.

Finalment, els darrers criteris de valoració publicats valoraven la preparació i exposició oral d'una situació d'aprenentatge conformada per uns elements determinats que, inicialment, constituïran el referent per elaborar les teves situacions d'aprenentatge desenvolupades.

En conseqüència, a l'índex de la teva situació d'aprenentatge has d'incloure tots els elements que s'indiquen a la normativa vigent, a la convocatòria d'oposicions i als criteris de valoració de manera coherent.

EXEMPLE D'ÍNDIX D'UNA PROGRAMACIÓ DIDÀCTICA¹

1. INTRODUCCIÓ: INTENCIÓ I FINALITAT EDUCATIVA

2. CONTEXTUALITZACIÓ

- 2.1. Adequació al marc curricular vigent
- 2.2. Adequació al context del centre educatiu
- 2.3. Característiques de l'etapa i del grup

3. OBJECTIUS D'APRENTATGE

- 3.1. Contribució de la matèria als objectius de l'etapa
- 3.2. Objectius de la programació didàctica

4. COMPETÈNCIES

- 4.1. Competències específiques i indicadors operatius
- 4.2. Contribució al desenvolupament de les competències clau

5. SABERS DE LA MATÈRIA

6. METODOLOGIA I ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES

- 6.1. Disseny universal d'aprenentatge
- 6.2. Estratègies metodològiques i organitzatives
- 6.3. Activitats d'aprenentatge i avaluació
- 6.4. Criteris per a la gestió de l'aula: agrupaments, espais i distribució temporal
- 6.5. Materials i recursos didàctics: ús de les tecnologies digitals
- 6.6. Activitats complementàries
- 6.7. Enfocament globalitzador amb altres matèries i implicació de les famílies

7. TRANSVERSALITAT

- 7.1. Principis pedagògics
- 7.2. Components transversals
- 7.3. Objectius de desenvolupament sostenible i perspectiva de gènere

8. MESURES I SUPORTS PER A L'ATENCIÓ EDUCATIVA DE L'ALUMNAT

- 8.1. Inclusivitat i aplicació del DUA

¹Exemple d'índex d'una programació didàctica de la matèria d'Història del Món Contemporani a 1r de Batxillerat ajustat al format de la darrera convocatòria d'oposicions.

8.2. Mesures i suports universals i addicionals aplicats

9. ELEMENTS DE L'AVALUACIÓ I QUALIFICACIÓ

9.1. Fases i agents de l'avaluació

9.2. Criteris d'avaluació

9.3. Estratègies, instruments i eines d'avaluació

9.4. Criteris de qualificació, suports i procediment de recuperació

9.5. Transparència i objectivitat: informació a les famílies

9.6. Avaluació de la programació didàctica i de la pràctica docent

10. SEQÜENCIACIÓ

10.1. Distribució temporal de les situacions d'aprenentatge

SA01. Un gegant amb peus de fang: la caiguda de l'Antic Règim

SA02. Revolució en marxa! Del passat industrial als reptes de sostenibilitat

SA03. Moviments socials i revolucions liberals: objectius i èxits avui

SA04. Informe Setmanal: camí cap a la I Guerra Mundial

SA05. Un món en crisi: què hem après del passat?

SA06. Una història de la II Guerra Mundial a la ràdio

SA07. El món actual: globalitzem?

SA08. Les expressions artístiques i culturals del món contemporani

11. BIBLIOGRAFIA I WEBGRAFIA UTILITZADA**12. ANNEXOS**

EXEMPLE D'ÍNDEX D'UNA SITUACIÓ D'APRENTATGE²

1. DADES BÀSIQUES

2. DESCRIPCIÓ

- 2.1. Centre d'interès
- 2.2. Repte (producte final)

3. CONTEXTUALITZACIÓ

- 3.1. Adequació al marc curricular vigent
- 3.2. Adequació al context (entorn, centre i alumnat)

4. OBJECTIUS D'APRENTATGE

5. COMPETÈNCIES

- 5.1. Competències específiques i indicadors operatius
- 5.2. Contribució al desenvolupament de les competències clau

6. SABERS DE LA MATÈRIA I CONTINGUTS DIDÀCTICS

7. DESENVOLUPAMENT DE LA SITUACIÓ D'APRENTATGE: METODOLOGIA I RECURSOS

- 7.1. Aplicació dels principis del disseny universal per a l'aprenentatge
- 7.2. Estratègies metodològiques i organitzatives
- 7.3. Criteris per a la gestió de l'aula: agrupaments, espais i distribució del temps
- 7.4. Materials i recursos didàctics: ús de les tecnologies digitals
- 7.5. Enfocament globalitzador amb altres matèries i implicació de les famílies

8. TRANSVERSALITAT I PERSPECTIVA DE GÈNERE

- 8.1. Principis pedagògics
- 8.2. Components transversals
- 8.3. Objectius de Desenvolupament Sostenible i perspectiva de gènere

9. MESURES I SUPORTS PER A L'ATENCIÓ EDUCATIVA DE L'ALUMNAT

- 9.1. Aplicació del DUA
- 9.2. Mesures i suports universals i addicionals aplicats

10. PROCÉS D'AVUACIÓ

²Exemple d'índex d'una situació d'aprenentatge desenvolupada de la matèria d'Història del Món Contemporani a 1r de Batxillerat seguint els elements establerts a la normativa, la darrera convocatòria i els criteris de valoració publicats.

- 10.1. Fases i agents de l'avaluació
- 10.2. Criteris d'avaluació
- 10.3. Estratègies, instruments i eines d'avaluació (rúbriques)
- 10.4. Criteris de qualificació i recuperació
- 10.5. Pautes per avaluar l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu
- 10.6. Transparència i objectivitat: informació a les famílies
- 10.7. Avaluació de la pràctica docent

11. SEQÜÈNCIA DIDÀCTICA DE LA SITUACIÓ D'APRENTATGE

- 11.1. Tipologia de les activitats d'aprenentatge i avaluació
- 11.2. Temporalització de les activitats

12. BIBLIOGRAFIA I WEBGRAFIA UTILITZADA

EXPLICACIÓ PER ELABORAR LA INTRODUCCIÓ

La **introducció** té com a finalitat presentar i justificar la vostra proposta educativa, oferint una visió general que permeti comprendre l'enfocament, el sentit i la intenció pedagògica de la matèria en què s'inscriu. Hi ha diverses maneres d'enfocar la introducció, l'habitual és que s'inclogui una presentació breu i justificació de la teva proposta educativa en relació amb el currículum vigent i la finalitat de l'aprenentatge proposat per a l'alumnat.

Ara us proporcionem una explicació detallada per elaborar la introducció d'una programació didàctica i d'una situació d'aprenentatge.

■ PROGRAMACIÓ DIDÀCTICA

Per elaborar la introducció de la teva **programació didàctica** has de tenir en compte les indicacions del currículum vigent i els criteris de valoració publicats.

Tot i que a la normativa i a la darrera convocatòria d'oposicions no s'indica clarament que la PD ha de contemplar una introducció, és important identificar breument les característiques generals de la matèria, el paper que exerceix en la formació de l'alumnat i la seva finalitat.

D'altra banda, en els darrers criteris de valoració publicats es valorava l'adequació de la programació didàctica a les competències globals, enteses com els coneixements, les habilitats i les aptituds que permeten comprendre i participar en un món interdependent, contribuint al benestar humà i la sostenibilitat del planeta (ODS), cosa que es pot fer en la introducció.

En conseqüència, aquests serien els **ítems** fonamentals a desenvolupar en la introducció de la teva programació didàctica:

- ✓ Presentació del curs escolar i de l'etapa educativa en què s'emmarca la programació didàctica.
- ✓ Presentació de la matèria tenint en compte la percepció del currículum vigent. Es tracta d'una interpretació personal de les característiques de la matèria que descriu el currículum mateix.
- ✓ Explicació dels criteris socials i pedagògics que justifiquen la matèria, és a dir, la finalitat i la intenció educativa en la formació de l'alumnat, comuns a totes les competències globals.

■ SITUACIÓ D'APRENTATGE

Per elaborar la introducció d'una **situació d'aprenentatge** has de tenir en compte les indicacions del currículum vigent, la convocatòria d'oposicions i els criteris de valoració publicats.

Tot i que a la normativa i a la darrera convocatòria d'oposicions no s'indica clarament que la SA hagi de contemplar un apartat com a introducció, al document amb orientacions i plantilles per al disseny de situacions d'aprenentatge s'inclou un epígraf sobre "descripció" en què has de descriure el contingut de la situació d'aprenentatge, justificar per què decideixes realitzar-la, explicar en quin context s'emmarca i quin.

En els darrers criteris de valoració publicats es valorava l'adequació de la situació d'aprenentatge a les competències globals, enteses com els coneixements, les habilitats i les aptituds que permeten comprendre i participar en un món interdependent, contribuint al benestar humà i la sostenibilitat del planeta (ODS).

En principi, aquests serien els **ítems** fonamentals a desenvolupar en la introducció de la teva situació d'aprenentatge:

- ✓ Títol de la situació d'aprenentatge, coherent amb la temàtica que aborda, la justificació, el centre d'interès del qual parteix i el producte final que sol·licites.
- ✓ Justificació del centre d'interès per a l'alumnat del qual parteix la situació d'aprenentatge, el qual ha de ser important en el quefer diari de l'alumnat, resultar motivador i adequar-se a les possibilitats de l'entorn de l'alumnat i les seves competències globals.
- ✓ Justificació de la importància de la situació en l'aprenentatge de l'alumnat (què li aporta). T'has de donar suport als objectius de l'etapa i als principis generals i pedagògics per buscar els arguments que donin fonament a la teva proposta. Es tracta de tenir clar per què es treballarà a l'aula la situació d'aprenentatge.
- ✓ Descripció del repte, problema, projecte i producte final que sol·licites a l'alumnat.

EXEMPLE D'INTRODUCCIÓ D'UNA PROGRAMACIÓ DIDÀCTICA³

1. INTRODUCCIÓ: INTENCIÓ I FINALITAT EDUCATIVA

Aquesta **programació didàctica (PD)** es planteja per a la matèria d'Història del Món Contemporani del primer curs de l'etapa del Batxillerat, matèria específica de les modalitats d'Humanitats i Ciències Socials. L'elecció de la matèria d' **Història del Món Contemporani** per elaborar aquesta programació didàctica es justifica per la seva rellevància en la formació integral de l'alumnat i la contribució al desenvolupament de totes les seves competències globals, ja que proporciona una comprensió profunda dels processos històrics que han configurat el món actual i permet a l'alumnat analitzar críticament els esdeveniments, ideologies i transformacions socials, econòmiques i polítiques. comprendre els desafiaments i oportunitats del present.

Quina és la intenció i finalitat educativa de la matèria? La seva funció principal és proporcionar a l'alumnat una comprensió rigorosa, útil i funcional de la història recent, enfocada a observar, analitzar i interpretar la realitat del seu entorn. A més, pretén fomentar una ciutadania activa i implicada en la vida social. L'estudi de la història contemporània s'utilitza com a eina per comprendre el present i preveure el futur, mitjançant l'observació de la realitat actual i la interpretació del passat recent. De fet, la matèria s'orienta cap al desenvolupament d'una consciència cívica, promovent valors democràtics, respecte a les diferències, la solidaritat, la convivència, la responsabilitat i el diàleg.

Quina és la rellevància de la matèria? Radica en la seva capacitat per abordar els problemes i els reptes que planteja la realitat actual globalitzada. La història contemporània, en analitzar els darrers dos segles, ofereix recursos essencials per entendre i enfrontar aquests desafiaments, facilitant-los la seva participació en un món interdependent. A través dels sabers bàsics propis de la matèria, l'alumnat pren consciència del llegat històric que hereta, incloent-hi tant èxits significatius com errors i fracassos del passat. Aquesta comprensió històrica és fonamental per evitar la repetició de situacions negatives i aprendre de les experiències acumulades per generacions anteriors. A més, la matèria subratlla la importància d'assumir una responsabilitat cívica en la construcció d'una societat més justa, equitativa i solidària, contribuint al benestar humà i a la sostenibilitat del planeta (ODS).

Què aporta la matèria a l'alumnat? Són múltiples els beneficis que la matèria aporta a l'alumnat, entre els quals cal destacar l'adquisició d'habilitats analítiques i crítiques, el desenvolupament de consciència cívica i valors democràtics, la comprensió del present i previsió del futur, la responsabilitat cívica, el compromís social i la connexió amb la realitat actual globalitzada.

³Exemple d'introducció d'una programació didàctica de la matèria d'Història del Món Contemporani a 1r de Batxillerat ajustat al format de la darrera convocatòria d'oposicions.

EXEMPLE D'INTRODUCCIÓ D'UNA SITUACIÓ D'APRENENTATGE⁴

TÍTOL: REVOLUCIÓ EN MARXA! DEL PASSAT INDUSTRIAL ALS REPTES DE SOSTENIBILITAT

1. DADES BÀSIQUES

Aquesta situació d'aprenentatge (SA) s'anomena **Revolució en marxa! Del passat industrial als reptes de sostenibilitat** i disposa d'un total d'11 sessions de classe el primer trimestre, al mes d'octubre, correspon a la SA número 2 de la programació didàctica de la matèria d'Història del Món Contemporani a 1r de Batxillerat.

2. DESCRIPCIÓ

2.1. Centre d'interès

Aquesta SA parteix del **centre d'interès** per a l'alumnat que suposa comprendre l'impacte de la Revolució Industrial al món actual, en línia amb el desenvolupament sostenible i la necessitat d'articular el progrés de manera respectuosa amb el medi ambient. L'alumnat se submergirà en una anàlisi profunda de les repercussions ambientals, econòmiques, socials i polítiques d'aquest període històric, d'acord amb els objectius de desenvolupament sostenible (ODS) de l'Agenda 2030. Aquesta anàlisi crítica permetrà a l'alumnat reflexionar sobre com les lliçons del passat poden guiar les accions presents i futures per fomentar un desenvolupament més equitatiu. Es pretén que l'alumnat adquireixi una comprensió més profunda de la relació entre els processos històrics i els desafiaments actuals, a fi de participar en la construcció d'un futur sostenible.

La seva **importància pedagògica i social** rau en el fet que permet a l'alumnat comprendre una de les transformacions més importants de la història de la humanitat, la industrialització, que va comportar un gran impacte en l'organització econòmica, política i en la composició de la societat occidental, les manifestacions de la qual actualment són societats riques molt desenvolupades, però també desigualtats i una evident degradació del medi. Igualment, la SA permetrà a l'alumnat conèixer el procés d'industrialització a Espanya respecte a Europa i Catalunya.

2.2. Repte (producte final)

El **producte final** del projecte de treball cooperatiu que haurà de realitzar l'alumnat consisteix a elaborar una presentació digital o un treball il·lustrat en format paper sobre les conseqüències ambientals, econòmiques, socials i polítiques derivades de la industrialització, i un posterior debat final sobre com la Revolució Industrial ha canviat el món.

Per això, l'alumnat es dividirà en 4 equips de treball cooperatiu de 5 estudiants i, cada equip elaborarà una presentació digital o un treball il·lustrat que podrà contenir eixos cronològics i línies del temps, mapes,

⁴Exemple d'introducció d'una situació d'aprenentatge desenvolupada de la matèria d'Història del Món Contemporani a 1r de Batxillerat seguint els elements establerts a la normativa, la darrera convocatòria i els criteris de valoració publicats.

imatges, fotografies, gràfics, taules i textos pronunciats pels protagonistes o institucions que siguin realment rellevants, així com una explicació breu.

La recerca i la recerca d'informació que ha de realitzar l'alumnat s'ha de centrar en les **temàtiques següents** :

1. Repercussions ambientals : impacte ambiental de les fonts d'energia basades en combustibles fòssils, emergència climàtica, escalfament global, efecte hivernacle, contaminació urbana i ODS.
2. Repercussions econòmiques : formació d'un nou mapa econòmic mundial, divisió internacional del treball i desequilibris econòmics generats entre les diferents àrees del planeta.
3. Repercussions socials : moviments migratoris interiors (èxode rural) i internacionals (migracions transoceàniques) i formació d'una societat de classes desigual.
4. Repercussions polítiques : governs liberals, polítiques capitalistes i creació d'un nou mapa polític a escala mundial dividit en blocs (països desenvolupats i subdesenvolupats).

La presentació digital o el treball il·lustrat elaborat per cadascun dels equips de treball cooperatiu s'exposarà oralment a l'aula utilitzant un suport visual (presentació digital o treball il·lustrat) i conclourà amb un debat final entre tot el grup que convida a la reflexió històrica amb perspectiva crítica sobre "com va canviar el món la Revolució Industrial" que moderarà la persona docent.

QUÈ CAL FER AQUESTA SETMANA?

El primer que cal fer és **triar el curs i la matèria** que vols programar. A continuació, has de **llegir el currículum autonòmic** per comprendre la naturalesa de la prova d'aptitud pedagògica i fer una bona programació didàctica, tant la part general com els elements curriculars de la matèria que hakis triat.

Després heu d' **elaborar l'índex** aproximat de la vostra programació didàctica, alineat amb els elements que s'indiquen a la normativa autonòmica vigent, la convocatòria d'oposicions i els criteris de valoració publicats. Es tracta d'un índex com a esborrany que aniràs modificant, completant i concretant a mesura que construeixis el teu treball didàctic.

Un cop hakis fet l'índex, el pas següent és **elaborar la introducció** de la teva programació didàctica, que consisteix a presentar la matèria, el curs i l'etapa en què s'emmarca, així com explicar els fonaments socials i pedagògics que justifiquen el seu ensenyament en relació amb les competències globals de l'alumnat.